

Beter werken

Jos van Lent
Albert Pieters

Veehouderijbedrijven worden steeds groter en de hoeveelheid beschikbare arbeid neemt af. Doelstellingen voor een 50- of 60 uren werkweek zijn daardoor steeds moeilijk te realiseren. Naast het uitbesteden van bepaalde taken aan de loonwerker, kan de veehouder zélf ook tijd winnen door efficiënter te werken. De werkzaamheden moeten wel zo veilig mogelijk worden gedaan. Door de steeds toenemende werkdruk neemt het risico van een blessure of ongeval toe. Blijf daarom alert op gevaarlijke situaties en zorg ervoor dat dagelijks terugkerende werkzaamheden geen sleur gaan worden. De werkzaamheden eens kritisch bekijken voorkomt bedrijfsblindheid. Hieronder volgen een paar voorbeelden.

Korte en logische looplijnen

Per dag loopt een veehouder heel wat kilometers. Op zich is dat geen probleem maar toch is het zinvol om bij de werkzaamheden eens kritisch te kijken naar de looplijnen. Vaak kan het efficiënter door werkzaamheden te combineren. Maak eerst een bepaalde klus af, begin pas daarna met een volgende. Start bijvoorbeeld bij het jongste jongvee en ga daarna naar het oudere jongvee en de melkkoeien. Dit kan ook de overdracht van ziekten van melkvee naar jongvee beperken. Voorkom heen en weer lopen tussen deze afdelingen door werkzaamheden eerst af te maken voor aan een ander te beginnen.

Pas op met mestmixen

Het mixen van mest is altijd vol risico. Er komen altijd gevaarlijke gassen vrij zoals reukloos blauwzuurgas. Dit gas tast ongemerkt het zenuwstelsel aan waardoor men het bewustzijn verliest. Vooral als mest een lange periode niet gemixt is kan dat gevaarlijk zijn, bijvoorbeeld als de koeien in het najaar op stal komen en de kelders leeg zijn. Mix daarom altijd bij winderig weer en met de grote staldeuren open. De risico's zijn dan het kleinst. Jongvee is het gevoeligst voor gevaarlijke gassen. Zet daarom het jongvee vast aan het voerhek tijdens het mixen. Zorg er ook voor dat er geen ongeventileerde staldelen zijn. Als men bewusteloze dieren aantreft zet dan onmiddellijk de mixer af en doe alle deuren open. Waarschuw eerst iemand anders, ga niet alleen de stal in en ga in geen geval direct de roosters op.

Gebruik alleen veilige werktuigen

Het produceren van werktuigen is aan regels gebonden, de zogenaamde Machinerichtlijn. Nieuwe werktuigen moeten als ze op de markt gebracht worden een CE-markering hebben. Dit

garandeert bij de aanschaf een veilig werktuig. Het veranderen of aanpassen van machines kan in principe wel maar brengt risico's met zich mee. Men is dan in plaats van **gebruiker** ook **fabrikant** geworden. Als er met een zelf aangepast werktuig iets gebeurt, kan dat verstrekkende gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de verzekering en aansprakelijkheid. De fabrikant is bij normaal gebruik verantwoordelijk voor de veiligheid van het werktuig maar zal bij aanpassingen die verantwoordelijk afwijzen. Let bij het onderhoud aan werktuigen ook op de veiligheidsvoorzieningen. Zorg dat o.a. verlichting, reflectoren en beschermhoezen van tussenassen aanwezig en in goede staat zijn.

Veiligheid bij het melken

Melken komt tweemaal per dag terug. Melken op zich is geen zware lichamelijke belasting maar toch kunnen er zich situaties voordoen waarbij melken toch als zwaar wordt ervaren en waarbij blessures kunnen ontstaan. Een ondiepe melkput veroorzaakt rugklachten door een verkeerde werkhouding. Dit doet zich vooral voor in melkstallen waarin melkers met een verschillende lichaamslengte melken. Een oplossing voor dit probleem is een beweegbare vloer. Is er steeds dezelfde melker dan moet de melkput op de juiste diepte gemaakt worden. Ook langere melktijden dan 1,5 tot 2 uur per keer geeft een hoge mentale belasting waardoor de opmerksaamheid afneemt. Veel veehouders gebruiken spoelwater van de melkinstallatie om de melkstal schoon te spuiten. Gebruik hierbij nooit een hogedrukspuit. Het water wordt dan verneveld. Deze fijne nevel en het reinigingsmiddel in het spoelwater kunnen de luchtwegen en ogen irriteren. Gebruik daarom altijd een lagedruksysteem wanneer u spoelwater gebruikt bij het schoonmaken.

Zet de loonwerker in

Veel werkzaamheden kunnen prima door de loonwerker uitgevoerd worden. Dat scheelt u veel tijd en vaak ook veel geld. Ook komt de loonwerker meestal met betere machines, zodat ook de kwaliteit van het werk beter is. Bepaalde werktuigen worden slechts een paar uur per jaar ingezet, bv grondbewerkingsmachines. Werkzaamheden, zoals het mesttoedienen en inkuilen, veroorzaken grote arbeidspieken. Deze werkzaamheden zijn vaak niet goed te combineren met het dagelijkse werk en kunnen zelfs ten koste hiervan gaan. Bekijk al dit soort werkzaamheden eens kritisch, misschien kan de loonwerker u werk uit handen nemen. Zorg er in dat geval voor dat de loonwerker door kan werken en niet hoeft te wachten. Wachtijd is veel geld! Loonwerktarieven variëren te sterk om hier een vergelijking met eigen mechanisatie te maken. In de KWIN staan tarieven vermeld voor een groot aantal bewerkingen.

Tot slot

Als door een onveilige situatie een blessure optreedt en vreemde arbeid moet worden ingehuurd dan kost dat vele honderden guldens per dag. Let op dat bij arbeidspieken zoals kuilen en oogsten door vermoeidheid geen gevaarlijke situaties optreden.

Ook als alleen van eigen arbeid gebruik wordt gemaakt, zit daar nog veel verborgen rendement.

Efficiënt werken, bespaart op de kosten van arbeid die moet worden ingekocht via de loonwerker. Veilig werken kan ook het rendement van arbeid verbeteren. Uitval van de veehouder of medewerker door tijdelijke arbeidsongeschiktheid, bijvoorbeeld door een ongeval, kost snel veel geld. Vervangende arbeid kost f 50 per uur en na 20 uur kost dat dus al f 1000,-.

Pas op met aanpassingen aan machines, de fabrikant kan de verantwoordelijkheid voor de veiligheid daardoor wel eens afwijzen!

